

ΑΘΗΝΑ: 06/03/2014

Αριθμ.Πρωτ.: 629

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ

Προς τους
Δήμους

Με αφορμή την υποβολή σωρείας ερωτημάτων προς τη Νομική μας Υπηρεσία για τη δυνατότητα σύναψης δανείων από τους Δήμους και τα Νομικά τους Πρόσωπα, σας διαβιβάζουμε προς ενημέρωση, σχετική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου της ΚΕΔΕ κ. Παναγιώτη Ζυγούρη.

Ο Γενικός Διευθυντής της ΚΕΔΕ

Κ.Ε.
Παναγιώτης Βασιλείου

ΠΑΝΟΣ ΖΥΓΟΥΡΗΣ - ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9-11 (2^{ος} όροφος) ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210-8259140-1-ΦΑΧ: 210-8259235
ΚΙΝ: 6977506705
E-mail: pzygouris@gmail.com

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
ΥΠ' ΟΨΙΝ ΔΗΜΑΡΧΩΝ

Θέμα: «δυνατότητα σύναψης ή μη δανειακών συμβάσεων ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, και νομικών προσώπων αυτών απ' ευθείας με ιδιωτικό πιστωτικό ίδρυμα»

Κύριοι Δήμαρχοι

Με αφορμή πλήθος ερωτημάτων σχετικά με το καθεστώς συνάψεως δανείων από τους ΟΤΑ και ειδικότερα εάν μπορούν νομίμως οι Δήμοι να συνάπτουν δανειακή σύμβαση με ιδιωτικό πιστωτικό φορέα με απ' ευθείας διαπραγμάτευση, έστω και αν τα προσφερόμενα επιτόκια είναι πολύ χαμηλά, έχω να σας γνωρίσω τα κάτωθι:

Ι. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΑΝΕΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Α. πιστοληπτική πολιτική διαδικασία συνομολόγησης δανείων από δήμους και περιφέρειες¹

¹ αρ. 264 Ν. 3852/2010: «Πιστοληπτική Πολιτική Διαδικασία συνομολόγησης δανείου από Δήμους και Περιφέρειες 1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση επενδύσεων και για τη

Από τη διάταξη του άρθρου 264 Ν. 3852/2010 προκύπτει ότι οι Δήμοι μπορούν να συνομολογούν δάνεια μόνον με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού. Προϋπόθεση επομένως κατ' αρχήν συνάψεως δανείου από ΟΤΑ είναι ότι πρέπει το πιστωτικό ίδρυμα να είναι ένα από αυτά που η Τράπεζα της Ελλάδος έχει αναγνωρίσει.

Β. Περαιτέρω, το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης τη δημόσιας πίστης κάθε Δήμου δεν πρέπει να υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών εσόδων του και έτι περαιτέρω το συνολικό χρέος του Δήμου που προβαίνει σε δανεισμό να μην υπερβαίνει ποσοστό όπως αυτό καθορίζεται από την υπ' αριθμ. 43093/2010 (ΦΕΚ Β 1153/30.7.2010) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

χρηματοδότηση χρεών τους, εφόσον συντρέχουν, σωρευτικά, οι πιο κάτω προϋποθέσεις:α) το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης κάθε δήμου ή περιφέρειας δεν υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών του εσόδων. Το ποσοστό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών β) το συνολικό χρέος του δήμου και της περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό δεν υπερβαίνει ποσοστό των συνολικών εσόδων του, όπως αυτό καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών. Ως συνολικό χρέος του θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του.

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 2 παρ.1 ν.4038/2012, ΦΕΚ Α 14/2.2.2012:"1. Οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α' 87) δεν ισχύουν για τη συνομολόγηση δανείων για τη χρηματοδότηση των χρεών των δήμων και των περιφερειών συμπεριλαμβανομένων και των χρεών που προέρχονται από πάσης φύσεως δαπάνες, μόνο όταν αυτά έχουν προκύψει έως την 31η Δεκεμβρίου 2011".

Βλ. Και λοιπές διατάξεις του αυτού άρθρου με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους και τις περιφέρειες που δεν μπορούν να ισοσκελίσουν τους προϋπολογισμούς τους, πριν την προσφυγή στις διατάξεις του άρθρου 262 του ν. 3852/2010 και τις ρυθμίσεις της υπ' αριθμ. 43288/4.10.2011 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, να εγγράψουν στο σκέλος των εσόδων και σε αναπτυγμένη μορφή του Κ.Α. που αφορά στα δάνεια, το ποσό που αντιστοιχεί αποκλειστικά και μόνο για τα χρέη που έχουν προκύψει μέχρι 31.12.2011, το οποίο θα καλυφθεί με συνομολόγηση δανείου με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή με πιστωτικά ιδρύματα. 2. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 176 του ν. 3453/2006, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν 3. Προπληρωμές από τους Κ.Α.Π. προς τους δήμους και τις περιφέρειες από το Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, καταβάλλονται εφόσον συντρέχουν τα ακόλουθα κριτήρια:α) ο δήμος ή η περιφέρεια έχει εξαντλήσει το σύνολο των δημοσιονομικών του δυνατοτήτων και ιδίως αυτών που έχουν σχέση με την είσπραξη ιδίων εσόδων,β) το αντικείμενο της προπληρωμής αφορά στην κάλυψη ανελαστικής δαπάνης,γ) υπάρχει δυνατότητα οικονομικής αναπλήρωσης εντός ενός ημερολογιακού έτους και δ) η προκαταβολή δε θα υπερβαίνει το ποσοστό του 150% του ύψους της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου ή της περιφέρειας από τους Κ.Α.Π. *** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά την παρ.11 άρθρου 18 Ν.3870/2010, ΦΕΚ Α 138/9.8.2010:"11. Θεωρούνται νόμιμες οι δαπάνες μίσθωσης ακινήτων προς δημιουργία χώρων στάθμευσης τροχοφόρων από τους Ο.Τ.Α., καθώς και εκείνες που αφορούν μισθώματα που καταβλήθηκαν για τη στέγαση της πυροσβεστικής υπηρεσίας. Μέχρι την έναρξη εφαρμογής του ειδικού προγράμματος εξυγίανσης του άρθρου 262 του ν. 3852/2010, δεν υπάγονται στους περιορισμούς της παραγράφου 1 του άρθρου 264 του ίδιου νόμου τα δάνεια που συνομολογούνται από δήμους, με αποκλειστικό σκοπό την εξυπηρέτηση οφειλών, εν γένει, από ήδη συνομολογηθέντα και ληφθέντα δάνεια".

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλ. σχ με ρύθμιση οφειλών των δήμων προς το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων άρθρο 49 Ν.3943/2011, ΦΕΚ Α 66/31.3.2011

Γ. Εφαρμογή επίσης έχουν οι διατάξεις των άρθρων 176 ΔΚΚ² και 2 παρ. 1 Ν. 4038/2012³

² Άρθρο 176 «Διαδικασία συνομολογήσεως 1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με το Κράτος, με ανάγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αποκλειστικά για την πραγματοποίηση σκοπών της αρμοδιότητας ή της δράσης τους, συμπεριλαμβανομένης και της αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων ή μη οφειλών. 2. Με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που αφορά τη σύναψη του δανείου και η οποία λαμβάνεται, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 4, με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, πρέπει να καθορίζονται ο σκοπός, οι όροι του και η τοκοχρεωλυτική δόση. 3. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνο για τον οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση να χρησιμοποιηθεί το δάνειο ή ένα μέρος του για την εκτέλεση άλλου έργου, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του. Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον προκαταρκτική τεχνική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα. Αν και ο σκοπός αυτός ματαιωθεί, λύεται η δανειακή σύμβαση και το δάνειο ή το τμήμα αυτού επιστρέφεται στον δανειστή. 4. Για τη συνομολόγηση δανείου ποσού άνω του ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ από οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης με πληθυσμό έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους ή άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των πενήντα χιλιάδων (50.000) κατοίκων ή άνω των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των ογδόντα χιλιάδων (80.000) κατοίκων ή άνω των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) κατοίκων ή άνω των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων, η σχετική απόφαση του οικείου συμβουλίου λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του. 5. Τα ανωτέρω ποσά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Η ανωτέρω αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων δεν απαιτείται για δάνεια που συνομολογούνται προς καταβολή αποζημιώσεων για αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, καθώς και για εκείνα που αφορούν αναχρηματοδότηση συναφθέντων δανείων με ευνοϊκότερους όρους. *** Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 αντικαταστάθηκε ως άνω με τη παρ. 2 άρθρου 42 Ν. 3731/2008, ΦΕΚ Α 263/23.12.2008 5. Η εξυπηρέτηση του δανείου επιτρέπεται να γίνεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) από έσοδα που προέρχονται από εξειδικευμένες επιχορηγήσεις ή από τα ανταποδοτικά τέλη ή από το τμήμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.) που προορίζονται για επενδυτικές δραστηριότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Σ.Α.Τ.Α.). Επιτρέπεται η λήψη δανείου με εκχώρηση εσόδων για την ασφάλειά του από ανταποδοτικά τέλη με την προϋπόθεση ότι το δάνειο συνάπτεται με την εξυπηρέτηση της αντίστοιχης υπηρεσίας χάριν της οποίας επιβάλλονται τα ανταποδοτικά τέλη. 6. Επίσης επιτρέπεται η λήψη δανείου με ασφάλεια την εκχώρηση εσόδων από εξειδικευμένες επιχορηγήσεις ή από το τμήμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.), που προορίζονται για επενδυτικές δραστηριότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Σ.Α.Τ.Α.), υπό την προϋπόθεση ότι το δάνειο συνάπτεται για την εξυπηρέτηση ή εκτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών ή δράσεων, που προβλέπονται από τη Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α.) ή την εξειδικευμένη επιχορήγηση. *** Το τρίτο εδάφιο της παρ. 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 36 παρ. 3 Ν. 3801/2009, ΦΕΚ Α 163/4.9.2009. 7. Στους πιο πάνω περιορισμούς δεν περιλαμβάνονται τα κάθε είδους λοιπά έσοδα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα οποία είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται για λήψη δανείων, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, κατόπιν εκχώρησης ή ενεχυρίασεως, με την επιφύλαξη τυχόν ρητής αντίθετης διάταξης. 8. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 5 αντικαταστάθηκε ως άνω με τη παρ. 3α άρθρου 45 Ν. 3731/2008, ΦΕΚ Α 263/23.12.2008. Με τις παρ. 38 και 4 του αυτού νόμου και άρθρου ορίζεται ότι: "β. Δανειακές συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, με εκχώρηση ή ενεχυρίαση λοιπών εσόδων, θεωρούνται νόμιμες. 4. Απαιτήσεις και οφειλές από Προγραμματικές συμβάσεις, που έχουν συναφθεί με διάρκεια ισχύος τους μέχρι την 31.12.2009, καθώς και συμβάσεις μίσθωσης κινήτων ή ακινήτων, με τη συμμετοχή αμιγών δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων του π.δ. 410/1995, μετά τη μετατροπή αυτών σε κοινωφελείς επιχειρήσεις, εισπράττονται και αποπληρώνονται αντίστοιχα από τις νέες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν προέρχονται από δραστηριότητα που δεν προβλέπεται πλέον στους σκοπούς αυτών. Δημοτική ή κοινοτική ανώνυμη εταιρεία (μονόμετοχική), μπορεί να εισπράττει ή να αποπληρώνει ανάλογες απαιτήσεις και οφειλές, μόνο εάν προέρχονται από την αξιοποίηση της ακίνητης δημοτικής ή κοινοτικής περιουσίας, ή την εκμετάλλευση κοινόχρηστων χώρων". 6. Απαραίτητο στοιχείο για την υπογραφή της δανειακής σύμβασης, με εξαίρεση τα δάνεια που συνομολογούνται με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, αποτελεί η πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, από την οποία προκύπτει η νομιμότητα της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. 7. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες, με σκοπό την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών ρευστότητάς

II. ΝΟΜΙΜΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΑΨΗΣ ΤΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ

Πέραν των αναφερομένων στην διάταξη του αρ. 176ΔΚΚ εν συνδυασμό πάντοτε με τις διατάξεις των αρ. 264 και 264 Ν. 3852/2010 όπως έχει κριθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο Τμήμα Μείζονος Συνθέσεως 552/2012, 1284/2011, 3036/2011 οι Δήμοι προκειμένου να προχωρήσουν σε σύναψη δανείων πρέπει να εκδηλώσουν ενδιαφέρον με γραπτή πρόσκληση και να καλούν όλες τις αναγνωρισμένες τράπεζες να εκδηλώσουν τέτοιο ενδιαφέρον και να λάβουν πλήρη γνώση του ποσού του δανείου του σκοπού, του ύψους του επιτοκίου και την χρονική περίοδο εξόφλησης ώστε να είναι σε θέση να προσφέρουν και να συμμετέχουν επί ίσοις όροις στην διαδικασία αυτή.

Ο δήμος ή η περιφέρεια, ως δημόσια Αρχή, υποχρεούται κατά τη διαδικασία σύναψης δανειακών συμβάσεων να τηρεί τις θεμελιώδεις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της απαγόρευσης των διακρίσεων, του υγιούς και ανόθευτου ανταγωνισμού, καθώς και την εξ' αυτών απορρέουσα υποχρέωση διαφάνειας, η οποία ειδικότερα συνίσταται

τους και αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των λειτουργικών τους δαπανών, μπορούν να συνομολογούν με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου: α) Βραχυπρόθεσμες πιστώσεις Ανοιχτών Αλληλόχρεων Λογαριασμών με όριο έως τέσσερα τοις εκατό (4%) του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού του τελευταίου Ισολογισμού Χρήσης τους και στην περίπτωση μη εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) επί των μέσων ταμειακών και τραπεζικών καταθετικών υπολοίπων του προηγούμενου τριμήνου, μη συμπεριλαμβανομένων των διαθεσίμων που προορίζονται για επενδυτικούς σκοπούς και β) Συμβάσεις δημιουργίας χρεωστικού υπολοίπου σε λογαριασμούς καταθέσεων. Το χρεωστικό υπόλοιπο αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του μέσου ετήσιου πιστωτικού υπολοίπου των τηρούμενων καταθετικών λογαριασμών τους.

Επί των ανωτέρω εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 3, 4, 5, 6 και 8 του παρόντος άρθρου. β.α. Οι Δήμοι μπορούν να εκδίδουν ομολογιακά δάνεια, για την πραγματοποίηση των σκοπών της αρμοδιότητάς τους, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. β. Η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την τελειοψηφία που προβλέπεται, από την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού. γ. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις, οι όροι και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την έκδοση κάθε ομολογιακού δανείου.

9. Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου παρέχονται μόνο για δάνεια των Ο.Τ.Α. που συνομολογούνται με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της αλλοδαπής και σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του ν. 2322/1995 (ΦΕΚ 143 Α').

10. Οποιοι παραβαίνουν τις διατάξεις των παραγράφων 2, 3, 4 και 6 διώκονται για παράβαση του άρθρου 259 του Ποινικού Κώδικα και παράλληλα ευθύνονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 141.

³ «1. Οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α' 87) δεν ισχύουν για τη συνομολόγηση δανείων για τη χρηματοδότηση των χρεών των δήμων και των περιφερειών, συμπεριλαμβανομένων και των χρεών που προέρχονται από πάσης φύσεως δαπάνες, μόνο όταν αυτά έχουν προκύψει έως την 31η Δεκεμβρίου 2011»

στη διασφάλιση προς όφελος όλων των ενδεχόμενων αναδόχων επαρκούς βαθμού δημοσιότητας, ώστε να επιτυγχάνεται τόσο το άνοιγμα της αγοράς υπηρεσιών στον ανταγωνισμό, όσο και ο έλεγχος του αμερόληπτου χαρακτήρα της διαδικασίας ανάθεσης που ακολουθείται. Ως εκ τούτου, κατά την εξέταση σχετικών υποθέσεων από τους σχηματισμούς του Ελεγκτικού Συνεδρίου, λαμβάνονται υπόψη και αξιολογούνται όλες οι επιμέρους περιστάσεις, οι ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της κάθε συγκεκριμένης σύμβασης δανείου, που πρόκειται να συναφθεί, όπως οι επικρατούσες συνθήκες του εν γένει οικονομικού περιβάλλοντος και η ανταπόκριση των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών να χορηγήσουν δάνεια σε συνάρτηση με την πιστοληπτική ικανότητα της χρηματοδοτούμενης οικονομικής μονάδας και του ενδεχόμενου πιστωτικού κινδύνου, το ύψος του δανείου, το οποίο προτίθεται ο δήμος ή η περιφέρεια να ζητήσει, η γεωγραφική θέση του τόπου εκτέλεσης της σύμβασης, το πλήθος των τραπεζικών ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται στα γεωγραφικά όρια του συγκεκριμένου οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης και είναι πιθανό να εκδηλώσουν ενδιαφέρον για τη χορήγηση του δανείου, οι συνήθεις πρακτικές του τραπεζικού τομέα κλπ.

III. ΠΡΟΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Κατά πάγια αρχή και εφαρμογή της διάταξης του αρ. 278 Ν. 3852/2010⁴ ουδεμία δανειακή σύμβαση μπορεί να υπογραφεί αν

⁴ αρ. 278 Ν. 3852/2010: Προληπτικός Έλεγχος Συμβάσεων «1. Για τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών, εκτέλεσης έργων και παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των προγραμματικών συμβάσεων που συνάπτουν οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα, προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά προληπτικός έλεγχος νομιμότητας αυτών, πριν από τη σύναψή τους, από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών τους.» ***Η παράγραφος 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 9 παρ.1 Ν.4071/2012, ΦΕΚ Α 85/11.4.2012. 2. Για τις συμβάσεις της προηγούμενης παραγράφου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό, χωρίς Φ.Π.Α., των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, διενεργείται υποχρεωτικά, πριν τη σύναψή τους, έλεγχος νομιμότητας από το καθ' ύλην αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 19 παράγραφος 7 του π.δ. 774/1980, όπως ισχύει. 3. Ο αρμόδιος φορέας μπορεί να ζητεί τη διενέργεια ελέγχου νομιμότητας και για επί μέρους φάσεις της σχετικής διαδικασίας που προηγούνται της σύναψης της οικείας σύμβασης. 4. Ο έλεγχος νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου. Εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

προηγουμένως δεν υποβληθεί για προσυμβατικό έλεγχο είτε στην Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου είτε στο αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τη νομιμότητα της διαδικασίας συνάψεως του δανείου και αν κρίνει ότι αυτή δεν ήτο νόμιμη δεν εγκρίνει της υπογραφή της δανειακής σύμβασης.

Συμπερασματικά, απαγορεύεται και είναι απολύτως μη νόμιμη και άκυρη κάθε διαδικασία που αποσκοπεί σε απ' ευθείας διαπραγμάτευση και απ' ευθείας ανάθεση σε πιστωτικό ίδρυμα και υπογραφή δανειακής σύμβασης ακόμη και με συγκεκριμένο πιστωτικό ίδρυμα αν προηγουμένως δεν έχει τηρηθεί η διαδικασία της προσκλήσεως ενδιαφέροντος της κοινοποιήσεως σε όλα τα αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ώστε να λάβουν γνώση προκειμένου να καταθέσουν προσφορές δηλαδή να τηρούνται οι αρχές της διαφάνειας, δημοσιότητας, ίσης μεταχείρισης και του μη αποκλεισμού δηλαδή οι βασικές αρχές της Ευρωπαϊκής Συνθήκης.

Η ανωτέρω διαδικασία κρίνεται επίσης στα πλαίσια του προσυμβατικού ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Εξ όλων των ανωτέρω σαφώς συνάγεται ότι οι Δήμαρχοι δεν νομιμοποιούνται να διαπραγματευθούν απ' ευθείας με οποιοδήποτε πιστωτικό ίδρυμα πολλώ μάλλον όταν αυτό δεν είναι από τα αναγνωρισμένα από την Τράπεζα της Ελλάδος. Διαφορετικά υπάρχει κίνδυνος να ασκηθεί εις βάρος του δίωξη για απιστία και παράβαση καθήκοντος καθώς και σχετικός καταλογισμός στα πλαίσια της αστικής ευθύνης.

Αθήνα, 5.3.2014

Πάνος Ζυγούρης

ΠΑΝΟΣ Κ. ΖΥΓΟΥΡΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΝΟΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΔΗΜΩΝ & ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΚΕΔΚΕ)
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 9 - 11, 106 82 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 010 2209148-149 FAX: 010 2209295 - ΚΙΝ.: 097 7006705